

Målsettinger for forvaltning av hjortevilt i Beiarn kommune 2021 - 2024

BEIARN
kommune

Målsettinger for forvaltning av hjortevilt i Beiarn kommune 2021-2024

Vedtatt av Beiarn kommunestyre 11.05.2021 i sak 15/21

Innhold

Innledning.....	2
Overordnede føringer	3
Bakgrunn	3
Elg	3
Rådyr.....	4
Hjort.....	4
Målsettinger	4
Elg	4
Rådyr.....	8
Hjort.....	8
Relevante dokumenter.....	8
Vedlegg.....	9

Innledning

Beiarn kommune har hovedansvaret for den offentlige forvaltningen av elg, hjort og rådyr innenfor kommunens grenser. I tillegg til å bidra til ivaretagelse av bestandene og deres leveområder, har kommunen et stort ansvar for offentlige interesser knyttet til hjortevilt, blant annet opplevelsesverdier, biologisk mangfold og trafikkproblemer. Kommunenes myndighetsansvar innebærer at det må utøves faglig skjønn i mange saker, samtidig som det kreves fagkunnskap og lokalkunnskap. En lokaltilpasset forvaltning vil føre til noe forskjellig praksis mellom områder; både innen en kommune og mellom ulike kommuner.

Jaktrettshaverne har ansvaret for organisering og tilrettelegging av jaktutøvelsen. De har også et betydelig ansvar for bestandsplanleggingen gjennom utarbeidelse og gjennomføring av avskytingsplaner, og ikke minst koordinering med tilgrensende vald.

Roller og ansvar:

Kommunen: etablere overordnede mål for utviklingen av hjorteviltbestandene, ivareta andre interesser (jordbruk, skogbruk, påkjørsler, naturmangfold, offentlige interesser, osv.), åpne for jakt, fastsette minsteareal, godkjenne vald og bestandsplanområder, tildele fellingskvote og behandle skadefellingsøknader.

Grunneieren (jaktrettshaveren): har enerett til jakt på sine arealer, samarbeid om hjorteviltforvaltningen gjennom vald og bestandsplanområder, organisere jakten gjennom jaktfelt, utarbeide bestandsplaner som er i tråd med kommunale målsettinger.

Beiarn kommune vedtok sist kommunale mål for forvaltning av hjortevilt i 2005. Siden da har Miljødirektoratet fastsatt nye forskrifter som regulerer hvordan hjorteviltforvaltningen skal foregå, og bestandssituasjonen for hjorteviltstammene i kommunen har endret seg noe. Det er derfor tid for å oppdatere kommunens målsettinger, og underordne de et mer fast regime for rullering. Disse målsettingene vil gjelde til nye mål blir vedtatt, i utgangspunktet for perioden 2021-2024. Målsettingene inneholder kortsiktige mål for perioden 2021-2024 i tillegg til mer langsiktige mål for den neste tiårsperioden.

Hensikten med å utarbeide kommunale målsettinger for forvaltning av hjortevilt er tredelt: 1) følge opp forskrift om forvaltning av hjortevilt § 3, som pålegger kommunen å vedta egne kommunale målsettinger for utviklingen av de bestandene av elg, hjort og rådyr som kommunen har åpnet for jakt på; 2) tilrettelegge for en lokal og langsiktig forvaltning av viltressursene med hensyn på nærings- og rekreasjonsmessig utnyttelse, der ulemper for jord- og skogbruk og andre interesser holdes på et akseptabelt nivå; og 3) sette mål som er retningsgivende for bestandsplaner som det enkelte vald eller bestandsplanområde skal utarbeide.

Rettighetshavere (vald og bestandsplanområder i kommunen), Nordland fylkeskommune, Statsforvalteren i Nordland og berørte lokale interesseorganisasjoner har i mars-april 2021 fått tilsendt et utkast til kommunale målsettinger, og fått anledning til å medvirke i prosessen ved å gi uttalelser og innspill. Kommunen har gjort enkelte justeringer etter å ha mottatt innspill fra fylkeskommunen og enkelte rettighetshavere.

Overordnede føringer

Forvaltningen av hjortevilt er forankret i [lov om jakt og fangst av vilt \(viltloven\)](#) med tilhørende forskrift og rundskriv: [Forskrift om forvaltning av hjortevilt](#) gir klare regler for forvaltning av hjortevilt, både på kommunalt nivå og på bestandsplan- og valdnivå. Miljødirektoratet har i 2016 utgitt en [veileder til forskrift om forvaltning av hjortevilt \(M-478\)](#), som utdyper og gir ytterligere føringer for forvaltningen. I tillegg følger forvaltningen av hjortevilt av [lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\)](#).

Fylkeskommunen er regional viltmyndighet, og har hovedansvaret for elg, hjort og rådyr på regionalt nivå. Nordland fylkeskommune vedtok i 2016 «[Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2028](#)», som blant annet gir føringer for kommunene i Nordland sitt arbeid med forvaltningen av hjorteviltet. Her redegjøres for utviklingen av hjorteviltbestanden for Nordland som helhet, og flere konkrete målsettinger og strategier er definert, herunder:

- Forvaltningen av vilt- og fiskeressursene skal være kunnskapsbasert og sette ressursene inn i en bærekraftig og samfunnsmessig sammenheng.
- Alle kommuner skal ha produktive og sunne vilt- og innlandsfiskbestander.
- Avskyting i Nordland skal være slik at den enkelte kommunes elgbestanders kondisjon ikke reduseres.
- Påkjørsel av hjortevilt og tamrein på vei og bane skal reduseres.

Bakgrunn

Elg

Elgbestanden i Beiarn kommune har en svakt nedadgående kalvevekt, og en relativt stabil voksenalvekt hvor oksene har økt i vekt og kyrne har minket. Kommunen har en påvist nedgang i slaktevekt hos 1,5-åringer. Det er også en generell nedgang i antall kyr med tvillingkalver. Elgbestanden i kommunen har et høyt antall kyr per okse, og antall sett elg per jegerdag (etter gammel tellemetodikk) er økende. Dette tilsier at elgbestanden øker, og at bestandskondisjonen har en negativ utvikling i kommunen.

I 2021 har kommunen utarbeidet «[Bestandsrapport for elgen i Beiarn kommune 2021](#)», som tar for seg utviklingen av kommunens elgbestand fra 1987 frem til 2020. Sett elg-indeksen ble endret til jakta i 2018, så datagrunnlaget av sett elg i denne rapporten slutter i 2017. Denne rapporten utgjør en stor del av kunnskapsgrunnlaget bak nye kommunale mål for forvaltning av elg.

Fra jaktåret 2020 ble minstearealet for kommunen endret fra 3 000 daa til 2 400 daa, for å tilrettelegge for en økt avskyting. Utgangspunktet var, og er fremdeles, at elgbestanden i kommunen er for stor og bør reduseres til et mer bærekraftig nivå.

Rådyr

Kommunen har en liten, stabil rådyrstamme. Det er åpnet for jakt på rådyr, og det felles ca. ett dyr hver år under ordinær jakt. Det rapporteres om noe fallvilt, og enkelte påkjørsler av rådyr. Det er behov for ytterligere kunnskap om rådyrstammen i kommunen.

Hjort

Hjorten er over flere år observert i Beiarn, og familiegrupper er observert både lengst sør og lengst nord i kommunen. Det er per i dag ikke åpnet for jakt på hjort i Beiarn, så kunnskapen om bestanden(e) er fremdeles ganske begrenset. Før kommunen kan vurdere å åpne for begrenset jakt på hjort, må kunnskapen om hjorten bedres.

Da det ikke er åpnet for jakt på hjort i Beiarn kommune, er ikke kommunen pålagt å utarbeide mål for forvaltning av hjort. En ser dog at hjortestammen er i vekst i Nordland, og det er påregnelig at en om ikke lenge kan åpne for en forsiktig jakt på hjort også i Beiarn. Kommunen velger derfor å inkludere enkelte mål for hjort i sine mål for forvaltning av hjortevilt.

Målsettinger

Elg

Overordnede målsettinger

- Beiarn kommune har mål om en stabil og produktiv elgbestand med store og friske dyr som produserer et høstingsverdig overskudd, uten at leveområdenes bæreevne forringes.
- Beiarn kommune har mål om at elgbestanden skal være i minst mulig konflikt med jordbruk, skogbruk, naturmangfold, trafikk og samfunnet for øvrig.
- Jaktrettshaverne skal i størst mulig grad bidra til å forvalte elgbestanden, og mest mulig av det tellende arealet i kommunen skal forvaltes gjennom bestandsplaner. Kommunen og jaktrettshaverne (valdansvarlige representanter) skal ha en tett dialog.

Konkrete mål for forvaltningen

	Kortsiktige mål, 2021-2024	Langsiktige mål, innen 2031	Virkemiddel
<i>Sett ku pr. okse</i>	Maks 2 sett ku per okse.	Gjennomsnitt for perioden skal være 1,7 sett ku per okse.	Høyere andel kyr i uttaket.
<i>Sett kalv pr. ku</i>	Skal ikke reduseres i forhold til forrige fireårsperiode.	Skal ikke reduseres over tid.	Høyere avskyting og økt andel kyr i uttaket.
<i>Sett kalv pr. kalvku</i>	Skal ikke reduseres i forhold til forrige fireårsperiode.	Gjennomsnitt for perioden skal være minst 1,4 sett kalv per kalvku.	Høyere avskyting og økt andel kyr i uttaket.
<i>Gjennomsnittlig slaktevekt på kalv</i>	Skal være på samme nivå som forrige 4-årsperiode eller øke.	Gjennomsnitt for kommunen samlet skal tilsvare gjennomsnittlig slaktevekt for kalv rundt år 2000.	Høyere avskyting.
<i>Gjennomsnittlig slaktevekt på 1 ½-åringer</i>	Skal være på samme nivå som forrige 4-årsperiode eller øke.	Gjennomsnitt for kommunen samlet skal tilsvare gjennomsnittlig slaktevekt for 1 ½ - åringer rundt år 2000.	Høyere avskyting.
<i>Gjennomsnittlig slaktevekt dyr 2 ½ år og eldre</i>	Skal ikke reduseres i forhold til forrige 4-årsperiode.	Skal holdes stabil eller økes.	Høyere avskyting.
<i>Trafikkdrepte elg</i>	Skal i gjennomsnitt for perioden ikke øke i forhold til forrige 4-årsperiode.	Skal ikke øke.	Økt avskyting.
<i>Belastning på boligområder og landbruksnæring</i>	Skal reduseres.	Reduseres.	Dialog mellom ulike interesseparter: veiledning, tilskudd og økt/målrettet avskyting.

Virkemidler for måloppnåelse

- Jakt er det viktigste virkemiddelet for å styre elgbestanden.
- Grunneiers jaktrett og forvaltningsrett benyttes for å oppfylle de kommunale målene for elgforvaltning.
- Valdernes lokalkunnskap og erfaring benyttes for å sikre lokalt engasjement og lokal tilpassing i den kommunale forvaltningen.
- For at kommunen også i fremtiden skal ha en stabil og produktiv elgbestand med store og friske dyr, som ikke forringer kvaliteten på leveområdene, må størrelsen på dagens elgbestand reduseres. Dette gjøres ved økt avskyting, noe høyere uttak av kyr, og fortsatt høyt uttak av kalver og 1 ½-åringer.
- Avskytingen må legges opp på en slik måte at stammen har en hunn- og hanndyrfordeling på maksimalt 2,0 sette kyr per okse. Dette gjøres ved å tilstrebe et omtrentlig likt uttak mellom kjønnene, i alle alderskategorier.
- Ulike interesseparter (jaktrettshavere, vald, gårdbrukere, velforeninger, etc.) bør sørge for en tett dialog før og under jakten, for å kunne redusere belastningen på boligområder og landbruksnæring. Dette bidrar til økte muligheter for å kunne ta ut problematiske individer eller potensielt problematiske individer under ordinær jakttid, og kan redusere risikoen for utfordringer og konflikter senere om vinteren. Kommunen kan også gi tilskudd fra viltfondet til inngjerding av rundballer i pressområder.
- Beiarn kommune skal stimulere til at valdene i hele kommunen har felles forvaltningspraksis, slik at det sikres en helhetlig forvaltning over store arealer.

Bestandsplanbasert forvaltning

Elgforvaltningen skal i utgangspunktet være bestandsplandrevet. Det vil si at tildelingen skal skje til bestandsplanområdene og vald med bestandsplan, og det skal utarbeides flerårige bestands-/avskytingsplaner.

For å få godkjent bestandsplanen stilles følgende krav:

1. Bestandsplanområdet eller valdet må disponere tellende areal minimum 20 ganger minstearealet for å få godkjent flerårig plan.
2. Bestandsplanen skal ha en varighet på to til fem år, fortrinnsvis fire år.
3. Bestandsplanen skal inneholde:
 - a. En vurdering av hvordan elgstammen i planområdet forholder seg til kommunal målsetting.
 - b. En vurdering av hvordan elgstammen har utviklet seg i den bakenforliggende fireårsperioden eller bestandsplanperioden.
 - c. En tydelig beskrivelse av hvilke tiltak som må gjennomføres for at elgstammen skal harmonere med kommunal målsetting – et mål for planen.
 - d. En realistisk årlig avskytingsplan som bidrar til å bringe/holde elgstammen i området så tett opp mot kommunal målsetting som mulig.
 - e. En årlig evaluering av årets jakt opp mot de kommunale målene og målene i bestandsplanen.

- f. Avskytingsplanen skal minimum inneholde alle disse følgende tre dyrekategorier hvert år, og årlig planlagt uttak av hver kategori skal presiseres i antall og prosentandel:

- Kalv
- 1,5 år og eldre hanndyr
- 1,5 år og eldre hunddyr

Avskytingsplanen kan deles opp i ytterligere kategorier, men andelen kalv i uttaket skal likevel alltid presiseres.

- g. Bestandsplanen bør inkludere:

- Bestandsplanområdets/valdets vedtekter (regler, rutiner og ansvarsfordeling), især dersom dette ikke er fastsatt eller gjort kjent fra før.
- Overgangsordninger mellom vald innen samme bestandsplanområde (fellesjaktavtale).
- Overgangsordninger mellom jaktfelt innen samme vald bør etableres og/eller formaliseres.

Vald uten bestandsplan

Vald som ikke er store nok til flerårig tildeling (areal under 20 ganger minstearealet) eller som ikke inngår i et bestandsplanområde, får tildelt kvote etter § 18 tredje ledd i forskrift om forvaltning av hjortevilt. Det vil si kalv, voksne hanndyr (1 ½ år og eldre) og voksne hunddyr (1 ½ år og eldre). Ved årlig tildelt kvote etter § 18 tredje ledd tildeles dyr med følgende fordeling:

- Kalv: minimum 50 %
- Voksne hanndyr (1 ½ år og eldre): minimum 20 %
- Voksne hunddyr (1 ½ år og eldre): minimum 20 %

For små vald vil kommunen søke å oppfylle prosentfordelingen over planperioden samlet, og ikke for hvert enkelt år isolert.

Nedklassifisering av dyr

Kommunen åpner ikke for nedklassifisering av dyr på bakgrunn av størrelse eller vekt, da forskrift om forvaltning av hjortevilt ikke åpner for dette. Samtidig vil det være mulig å etablere ordninger i den enkelte bestandsplan for intern nedklassifisering av ulik sort. Kommunen oppfordrer vald og bestandsplanområder til å tilrettelegge for en egen nedklassifiseringsorden i sine respektive bestandsplaner, slik at «vrakdyr» av ulik sort blir tatt ut under jakt. Felt dyr skal i alle tilfeller rapporteres korrekt inn i «Sett og skutt» eller [Hjorteviltregisteret](#).

Registreringsrutiner

Registrering	Ansvar	Frist rapportering
Sett elg	Jaktfeltene/valdene	14. dager etter endt jakttid
Kjeveinnsamling	Jaktfeltene/valdene	14. dager etter endt jakttid
Slaktevekt på alle felte dyr	Jaktfeltene/valdene	14. dager etter endt jakttid

Samarbeid

- Kommunen ønsker å stimulere til store bestandsplanområder, som i hovedsak bør avdeles av naturlige skiller og barrierer.
- Det tilstrebes også et størst mulig samarbeid mellom bestandsplanområdene i kommunen.
- De jaktområder som har grense til nabokommuner bør holde kontakt med tilstøtende jaktområder i disse kommunene.
- Beiarn kommune skal samarbeide med nabokommunene og Salten viltforvaltningsråd.
- Kommunen ønsker at ulike interesseparter skal ha en løpende dialog angående «problemdyr», slik at de kan tas ut under ordinær jakt.

Rådyr

Målsettinger

- En frisk og levedyktig rådyrstamme skal opprettholdes.
- Rådyrpåkjørsler bør ikke øke over fireårsperioden sammenlignet med de foregående fire årene.

Hjort

Målsettinger

- I fremtiden vil kommunen vurdere å åpne for en forsiktig jakt på hjort. Mer kunnskap om hjortestammen i kommunen er derfor ønskelig, og nødvendig.
- Elg- og rådyrjegere oppfordres til å bruke skjema utarbeidet av kommunen, til å registrere sett hjort under jakta. Dette kan rapporteres til kommunen etter endt jakt, og vil bidra til en mer kunnskapsbasert forvaltning samt utgjøre en del av kunnskapsgrunnlaget for når kommunen kan åpne for jakt på hjort.

Relevante dokumenter

- [Bestandsrapport for elgen i Beiarn kommune 2021, Beiarn kommune.](#)
- [Regional plan for høstbart vilt og innlandsfisk 2016-2028, Nordland fylkeskommune.](#)
- [Forskrift om forvaltning av hjortevilt - med kommentarer \(veileder M-478\), Miljødirektoratet.](#)

Vedlegg

- Skjema for sett hjort i Beiarn kommune.

Sett hjort under elgjakta

År	Vald nr	Navn på vald	Jaktfelt	Navn på Jaktfelt

Sett dyr i antall

Dato	Antall jegere	Timer jaktet	Bukk	Kolle	Kolle m kalv	Kalv	Ukjent	Sum

Kommentar:

Navn på kontaktperson for skjema

Telefonnr.

Dersom ei kolle er observert gående med kalv føres hun som 1 kolle med kalv. Kalv(er) føres under kalv.

Er du usikker på kjønn/alder, fylles det ut under ukjent og eventuelt legges til kommentar.

Skjemaet sendes til viltansvarlig i kommunen for registrering i kommunens eget telleskjema/arkiv.

